

Kwekersrecht 2024-2025

Hidde Koenraad*

Inleiding

Deze terugblik kwekersrecht bestrijkt de periode tussen september 2024 en oktober 2025 en behandelt Europese en nationale rechtspraak. Nationaal zijn er in deze periode geen noemenswaardige uitspraken te melden.

Nietigheid

Bij arrest van 11 September 2024¹ wees het Gerecht van de Europese Unie (het “Gerecht”) de vorderingen van Eurosemillas S.A. af in een zaak over de geldigheid van het in 2004 verleende communautaire kwekersrecht voor het mandarijnen-ras ‘Nadorcott’.

Voor de beoordeling van nieuwigheid is van belang of teeltmateriaal of geoogst materiaal van het ras vóór de *grace period* door de kweker zélf of met zijn toestemming is verkocht of anderszins ter beschikking is gesteld met het oog op de exploitatie van het ras. Dit betekent dat het aan derden zonder een commercieel oogmerk verkopen of ter beschikking stellen van plantmateriaal niet nieuwigheidsschadelijk is.

Eurosemillas voerde onder meer aan dat de veredelaar van ‘Nadorcott’ in 1985 tot tweemaal toe materiaal van het ras zou hebben geleverd aan een hoogleraar aan de University of California. Ook indien deze leveringen hoofdzakelijk voor experimentele doeleinden waren verricht, moesten deze volgens Eurosemillas als nieuwigheidsschadelijk worden aangemerkt. Bij de leveringen was namelijk niet uitdrukkelijk bepaald dat het materiaal niet voor commerciële doeleinden mocht worden gebruikt.

Het Gerecht oordeelde evenwel dat uit de briefwisseling tussen de veredelaar en de hoogleraar duidelijk bleek dat het plantmateriaal louter voor experimentele doeleinden was geleverd. Het enkele ontbreken van een beding dat commercieel gebruik uitdrukkelijk verbiedt betekent niet dat er sprake zou zijn van impliciete toestemming het ras commercieel te gebruiken.

Ook het feit dat in de briefwisseling werd verwezen naar het commerciële belang van bepaalde selecties, doet geen afbreuk aan het strikt wetenschappelijke karakter van de uitwisseling van het plantmateriaal. Het louter verrichten van commerciële tests naar het gedrag en de kenmerken van rassen kwalificeert volgens vaste rechtspraak² niet als ‘exploitatie van het ras’ in de zin van artikel 10, lid 1, van de basisverordening.

Eurosemillas voerde verder nog aan dat het kwekersrecht nietig zou zijn omdat de veredelaar geen kweekarbeid zou hebben verricht en de veredelaar het ras dus enkel ontdekt en (ongewijzigd) vermeerderd zou hebben. Op grond van artikel 11 lid 1 Basisverordening geldt:

De aanspraak op een communautair kwekersrecht komt toe aan de persoon die het ras heeft gekweekt of ontdekt en ontwikkeld, of zijn rechtverkrijgende, die hierna beiden – zowel de persoon als zijn rechtverkrijgende – “de kweker” worden genoemd.’ [onderstreping toegevoegd]

Volgens het Gerecht heeft de Kamer van Beroep van het CPVO terecht geoordeeld dat deze bepaling beoogt te voorkómen dat kwekersrechtelijke bescherming wordt verleend aan rassen die al deel uitmaken van het natuurlijke erfgoed. ‘Ontdekken’ ziet daarbij op de activiteit van het maken van selecties binnen bestaande natuurlijke variatie, en ‘ontwikkelen’ verwijst naar het proces van ‘reproductie of vermeerdering en evaluatie’. Ook had de Kamer van Beroep terecht vastgesteld dat de handelingen van de veredelaar van ‘Nadorcott’ moesten worden beschouwd als ‘ontwikkelingshandelingen’.

Bij beschikking van 14 maart 2025 heeft het HvJ de door Eurosemillas ingestelde hogere voorziening tegen voormeld arrest niet-ontvankelijk verklaard wegens onvoldoende belang voor de eenheid, de samenhang of de ontwikkeling van het Unierecht.³

* Mr. H.J. Koenraad is advocaat te Amsterdam en lid van de Kamer van Beroep van het CPVO. Deze bijdrage is op persoonlijke titel geschreven.

1 Arrest 11 september 2024, T-145/23 (*Eurosemillas/CPVO*), ongepubliceerd, Spaanse uitspraak te vinden in de PVR Case Law Database van het CPVO.

2 Zie o.m.: Arrest 24 september 2019, T-112/18, EU:T:2019:679, r.o. 66 (*Cripps Pink*).

3 Arrest van het Gerecht van 14 maart 2025, C-774/24, ECLI:EU:C:2025:190 (*Eurosemillas/CPVO*).

Eenzelfde lot trof de door Jaw de Croon Holding B.V. ingestelde hogere voorziening tegen het arrest van het Gerecht van 22 mei 2024 over de geldigheid communautaire kwekersrecht voor het ras ‘Belsmedred1’.⁴ Dit arrest is in de vorige Terugblik Kwekersrecht (2024) uitgebreid besproken.

Op 24 september 2025 bekrachtigde het Gerecht verder de beslissing van de Kamer van Beroep van het CPVO in de gevoegde zaken over de geldigheid van de communautaire kwekersrechten voor de appelrassen ‘Cripps Pink’ (beter bekend als de Pink Lady®) en ‘Cripps Red’.⁵ Ook deze kwestie is in de vorige Terugblik Kwekersrecht (2024) al aan bod gekomen. Het CPVO had aanvankelijk de in 2021 door het Australische bedrijf Teak Enterprises Inc. ingediende verzoeken om een nietigheidsprocedure tegen deze appelrassen te openen afgewezen. In 2024 vernietigde de Kamer van Beroep deze beslissing en bepaalde dat de nietigheidsprocedure door moest gaan.

Ook in dit arrest herhaalt het Gerecht nogmaals duidelijk wat onder het begrip ‘exploitatie van het ras’ in de zin van artikel 10 Basisverordening moet worden verstaan:

‘As regards the concept of ‘exploitation’ of the variety, the Court has held that Article 10(1) of Regulation No 2100/94 relates to exploitation for profit, as further demonstrated by the provisions of that regulation relating to contractual exploitation rights, but that concept excludes commercial trials aimed at assessing varieties under commercial conditions across a range of soil types and different farming systems to determine their value to customers (judgment of 24 September 2019, Cripps Pink, T-112/18, EU:T:2019:679, paragraph 68).’

Met betrekking tot de toestemming van de kweker in de zin van art. 10 lid 1 Basisverordening herhaalt het Gerecht dat de toestemming ook impliciet kan zijn. De toestemming mag dus worden afgeleid uit andere handelingen en/of gedragingen van de kweker, almede uit andere feiten en omstandigheden.

De Kamer van Beroep is terecht tot de conclusie gekomen dat er diverse nieuwe bewijsstukken waren ingediend door Teak Enterprises Inc. op grond waarvan mogelijk indirecte of impliciete toestemming van de kweker tot bepaalde voortijdige verhandeling en/of vervreemding van materiaal van de appelrassen in kwestie worden afgeleid.

Het CPVO dient de nietigheidsprocedure daarom alsnog in te leiden en te onderzoeken of de appelrassen nietig dienen te worden verklaard. De rassen ‘Cripps Pink’ en ‘Cripps Red’ hebben het grootste deel van hun 30-jarige bescherming in de EU al genoten en zullen binnen de komende twee à drie jaar aflopen. Indien de kwekersrechten nietig zouden worden verklaard, worden deze op grond van artikel 20 lid 2 geacht van de aanvang af niet de in de Basisverordening omschreven rechtsgevolgen te hebben gehad. Met alle mogelijke gevolgen van dien, waaronder potentiële claims voor vergoeding van ten onrechte betaalde licentievergoedingen.

Overdrachtsperikelen

Ook reeds besproken in de vorige Terugblik Kwekersrecht (2024) is een uitspraak van de Kamer van Beroep van het CPVO over de vermeend onbevoegde overdracht van een kwekersrecht van het Spaanse bedrijf Ángel Teresa Hermanos (ATH) op het pitloze mandarijnen-ras ‘Queen’. Volgens ATH werd dit kwekersrecht zonder haar medeweten en/of toestemming door een niet langer bij haar werkzame directeur (de heer Rénan) overgedragen aan een Spaanse onderneming Seedless Gold International (SGI), waarvan Rénan de directeur is.

Rénan stond sinds de aanmelding van het ras in 2006, en ook ten tijde van de overdracht, bij het CPVO ingeschreven als de gemachtigde van ATH. Het CPVO had het door Rénan zowel namens ATH als SGI ondertekende standaard CPVO-overdrachtsformulier goedgekeurd en de overdracht vervolgens aangetekend in het rassenregister. Na tevergeefs bezwaar te hebben aangetekend tegen deze gang van zaken bij het CPVO ging ATH in hoger beroep. ATH had daarnaast aangifte tegen Rénan gedaan in Spanje wegens valsheid in geschrifte; die aangifte had geleid tot een strafrechtelijk onderzoek.

Het Gerecht oordeelt⁶ dat de Kamer van Beroep terecht had geoordeeld dat het CPVO onder de omstandigheden van deze zaak nader had moeten onderzoeken of Rénan (nog) wel bevoegd was om het kwekersrecht namens ATH over te dragen. Het CPVO mocht er niet zomaar vanuit gaan dat de heer Rénan nog altijd bevoegd was om ATH te vertegenwoordigen bij het CPVO. Het hiertoe ondertekende formulier ‘Aanwijzing van een gemachtigde’ dateerde uit 2006 en was ten tijde van het overdrachtsverzoek al 15 jaar oud. Bovendien kon op basis van dit oude formulier (dat in 2016 door het CPVO werd aangepast) ook niet worden vastgesteld dat Rénan bevoegd zou zijn om het kwekersrecht over te dragen.

Verder bekrachtigt het Gerecht het oordeel van de Kamer van Beroep dat uit de bewoordingen van de door Rénan aan het CPVO toegezonden overdrachtsdocumenten niet met voldoende zekerheid kon worden afgeleid dat partijen daarmee inderdaad beoogden het kwekersrecht voor ‘Queen’ aan SGI over te dragen. In plaats van overdracht van het kwekersrecht volgde uit de bewoordingen dat partijen hooguit beoogden de exploitatierechten met betrekking tot het ras over te dragen.

Rasnamen en merken

Op 24 september 2025 wees het Gerecht⁷ een arrest in een vervalprocedure over normaal gebruik van het Uniemerkt SEQUOÏA voor de waren ‘verse vruchten en groenten’ in klasse 31.

Volgens het Gerecht was de Kamer van Beroep van het EUIPO terecht tot de conclusie gekomen dat uit het door de merkhouder ingediende gebruiksbewijs geen gebruik als merk kon worden afgeleid. Het teken SEQUOÏA werd onder meer in licentieovereenkomsten, facturen, verkooporders en vervoersdocumenten veelal gebruikt als de naam van bepaalde kersen- en frambozenvariëteiten.

4 Arrest van het Gerecht van 22 mei 2024, T-77/23, ECLI:EU:T:2024:330 (*Jaw de Croon Holding B.V./CPVO*). Beschikking van het Hof van Justitie 19 november 2024, C-520/24, ECLI:EU:C:2024:1010 (*Jaw de Croon/PVO*).

5 Arrest van het Gerecht van 24 september 2025, T-159/24, ECLI:EU:T:2025:895 (*WAAA/CPVO*).

6 Arrest van het Gerecht van 9 juli 2025, T-74/24, ECLI:EU:T:2025:699 (*Seedless Gold International/CPVO – Ángel Teresa Hermanos (Queen)*). De auteur was als lid van de Kamer van Beroep CPVO bij deze procedure betrokken.

7 Arrest Gerecht EU van 24 september 2025, IEF 22956; ECLI:EU:T:2025:915 (*Rústicas del Guadalquivir SL/EUIPO*).

Hoewel het merk in sommige documenten ook in combinatie met het ®-symbool of wél als merk werd aangeduid, acht het Gerecht dit onvoldoende, aangezien dit gebruik niet consequent was en vaak gepaard ging met gebruik van de term 'variëteit'. De combinatie van de termen SEQUOÏA en 'variëteit' stelt het relevante publiek, met inbegrip van het professionele publiek niet in staat om met zekerheid vast te stellen of SEQUOÏA verwijst naar het betwiste merk en dus naar de commerciële herkomst van de betrokken waren, of dat deze term alleen betrekking heeft op de variëteit zelf. Dit maakt de aard van het gebruik van het merk in kwestie dubbelzinnig.

Het Gerecht concludeert daarom dat het merk SEQUOÏA gedurende de relevante periode niet normaal is gebruikt in de EU en dus terecht vervallen is verklaard door de Kamer van Beroep. Dit arrest is een belangrijke les voor houders van merken in klasse 31. Met name in de sierteelt en het fruit worden merken in de praktijk nog regelmatig onjuist gebruikt als aanduiding van de betrokken variëteit. Behalve

het risico dat dientengevolge mogelijk geen normaal gebruik als merk meer kan worden aangetoond, ligt hierdoor ook het gevaar van vervallenverklaring door soortnaamverwording op de loer.

Overig

Bij arrest van 1 augustus 2025 bekrachtigde het HvJ EU ten slotte het arrest van het Gerecht in de kwestie Romagnoli Fratelli tegen het CPVO over tardieve betaling van instandhoudingstaksen voor het kwekersrecht op het aardappelras 'Melrose'. Deze zaak is al uitvoerig besproken in de vorige Terugblik Kwekersrecht (2024) waarnaar verder wordt verwezen. Belangrijkste les van dit arrest is dat kwekersrechthouders de elektronische communicatie van het CPVO, waaronder in het bijzonder dus betalingsherinneringen, goed in de gaten moeten houden. Veronachtzaming daarvan leidde in deze zaak tot vervallenverklaring van het kwekersrecht – op een ras dat anders nog 17 jaar bescherming had kunnen genieten.